O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MAKTABGACHA VA MAKTAB TA’LIMI VAZIRLIGI

OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

60112700-Maxsus pedagogika: oligofrenopedagogika bakalavriat ta’lim yo‘nalishining

MALAKA TALABLARI

ЎзР ОЎМТВ
Буйруқ № 344
7 08 23

Toshkent 2023

ISHLAB CHIQILGAN VA KIRITILGAN:

- Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti.

TASDIQLANGAN VA AMALGA KIRITILGAN:

O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2023-yil «7» 08 dagi 344 - sonli buyrug‘i bilan tasdiqlangan.

JORIY ETILGAN:

O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi hamda Maktabgacha va maktab ta’lim vazirligi.

Mazkur Malaka talablari “Oliy ta’lim davlat ta’lim standarti. Asosiy qoidalar”, “Oliy ta’lim davlat ta’lim standarti. Oliy ta’lim yo‘nalishlari va mutaxassisliklari klassifikatori”, O‘zbekiston Respublikasi Milliy va tarmoq malaka doiralari (ramkasi), kasbiy standartlar va kadrlar buyurtmachilari takliflariga muvofiq ishlab chiqilgan va rasmiy me’yoriy-uslubiy hujjat hisoblanadi.

O‘zbekiston Respublikasi hududida Malaka talablarini rasmiy chop etish huquqi O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar ta’lim vazirligiga tegishlidir.

MUNDARIJA

1 60112700-Maxsus pedagogika: oligofrenopedagogika bakalavriat ta'lim yo'nalishining umumiy tavsifi 4

1.1. Qo'llanish sohasi 4

1.1.1. 60112700-Maxsus pedagogika: oligofrenopedagogika bakalavriat ta'lim yo'nalishi Malaka talabining qo'llanilishi 4

1.1.2. Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari 4

1.2. 60112700-Maxsus pedagogika: oligofrenopedagogika) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining tavsifi 5

1.2.1. 60112700-Maxsus pedagogika: oligofrenopedagogika ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatining sohalari 5

1.2.2. 60112700-Maxsus pedagogika: oligofrenopedagogika ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining obyektlari 5

1.2.3. 60112700-Maxsus pedagogika: oligofrenopedagogika ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining turlari 6

1.2.4. 60112700-Maxsus pedagogika: oligofrenopedagogika ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlarning kasbiy vazifalari 6

2 60112700-Maxsus pedagogika: oligofrenopedagogika ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlarning kasbiy kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar 11

2.1. Umumiy kompetensiyalar 11

2.2. Kasbiy kompetensiyalar 11

2.3. Umumiy va kasbiy kompetensiyalarni egallashni ta'minlaydigan fanlar va amaliyotga qo'yiladigan talablar 12

2.4. Kvalifikatsiya 14

Bibliografik ma'lumotlar 15

Kelishuv varag'i 16

1. 60112700-Maxsus pedagogika: oligofrenopedagogika bakalavriat ta'lim yo'nalishining umumiy tavsifi

- 60112700-Maxsus pedagogika: oligofrenopedagogika ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar tayyorlash milliy malaka ramkasi, kasb standartlari, kadrlar buyurtmachilari talab va ehtiyojlaridan kelib chiqib amalga oshiriladi. Barcha ta'lim shakllari bo'yicha o'qitish kredit-modul tizimi asosida tashkil qilinadi. Kunduzgi ta'limda bakalavriat dasturining me'yoriy muddati 4 yil

1.1. Qo'llanish sohasi.

1.1.1. 60112700-Maxsus pedagogika: oligofrenopedagogika ta'lim yo'nalishi Malaka talabining qo'llanilishi.

Malaka talabi 60112700-Maxsus pedagogika: oligofrenopedagogika ta'lim yo'nalishi bo'yicha oliy ma'lumotli bakalavrlar tayyorlash o'quv reja va fan dasturlarining o'zlashtirilishini amalga oshirishda O'zbekiston Respublikasi hududidagi barcha pedagogika sohasida kadr tayyorlaydigan oliy ta'lim muassasalari uchun talablar majmuini ifodalaydi.

1.1.2.Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari:

- 60112700-Maxsus pedagogika: oligofrenopedagogika ta'lim yo'nalish bo'yicha fan, texnika va ijtimoiy soha yutuqlarini hisobga olgan holda o'quv reja va fan dasturlarini sifatli ishlab chiqish, samarali amalga oshirish va yangilash uchun mas'ul oliy ta'lim muassasalarining professor - o'qituvchilari;

– ta'lim yo'nalishining o'quv reja va fan dasturlarini o'zlashtirish bo'yicha o'quv-tarbiya faoliyatini samarali amalga oshiruvchi talabalari;

– o'z vakolat doirasida bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasiga javob beradigan oliy ta'lim muassasalarining boshqaruv xodimlari (rektor, prorektorlar, o'quv bo'limi boshlig'i, dekanlar va kafedra mudirlari);

– bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasini baholashni amalga oshiruvchi Davlat attestatsiya va imtihon komissiyalari;

– oliy ta'lim muassasasini moliyalashtirishni ta'minlovchi organlar;

– oliy ta'lim tizimini akkreditatsiya va sifatini nazorat qiluvchi vakolatli Davlat organlari;

– kadrlar buyurtmachilari va ish beruvchi tashkilotlar;

1.2. 60112700-Maxsus pedagogika: oligofrenopedagogika ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining tavsifi.

1.2.1. 60112700-Maxsus pedagogika: oligofrenopedagogika ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatining sohalari:

- ixtisoslashtirilgan yordamchi maktab va maktab-internatlari o'qituvchisi, oligofrenopedagog, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida maxsus pedagog (o'qituvchi-oligofrenopedagog), inklyuziv sinflarida oligofrenopedagog kasb

standartiga muvofiq maxsus maktabgacha va maktablarda oligofrenopedagog o‘qituvchi maqomida pedagogik faoliyat olib borish;

- maxsus maktab va maktab internatlar; ixtisoslashtirilgan ko‘p tarmoqli hamda qo‘shma turdagi maktabgacha ta’lim tashkilotlarida o‘qituvchi, tarbiyachi; bolalar “Muruvvat” uylari; “Mehribonlik” uylari; sog‘liqni saqlash vazirligi tasarrufidagi muassasalar, nodavlat tashkilotlarida;

- o‘rta maxsus professional ta’limi muassasalarida o‘qituvchi, oligofrenopedagog, tarbiyachi;

- O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi va tarmoq ilmiy-tadqiqot institutlarida hamda mustaqil tadqiqotchi sifatida ilmiy-pedagogik tadqiqot ishlari bilan shug‘ullanish;

- maxsus maktab va maktab internatlar; ixtisoslashtirilgan ko‘p tarmoqli hamda qo‘shma turdagi maktabgacha ta’lim tashkilotlarida direktori kasb standartiga muvofiq ta’lim muassasasini boshqarish;

- maxsus maktab va maktab internatlar, professional ta’lim muassasalari, oliy ta’lim muassasalarida laborant, kabinet mudiri sifatida faoliyat yuritish kabi kompleks masalalarni majmuasini qamrab oladi.

1.2.2. 60112700-Maxsus pedagogika: oligofrenopedagogika ta’lim yo‘nalishi bo‘yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining obyektlari:

- maxsus maktabgacha ta’lim tashkilotlari,
- ixtisoslashtirilgan yordamchi maktab va maktab-internatlari,
- inklyuziv sinflarda;
- bolalar “Muruvvat” uylari; “Mehribonlik” uylari; sog‘liqni saqlash vazirligi tasarrufidagi muassasalarida;
- Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi tizimidagi idoralarda;
- O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi va tarmoq ilmiy-tadqiqot institutlarida;
- davlat boshqaruv organlari, maxsus maktabgacha va maktab ta’limining davlat va nodavlat muassasalarida;

60112700-Maxsus pedagogika: oligofrenopedagogika ta’lim yo‘nalishi bo‘yicha bakalavriat bitiruvchilari o‘qishni tamomlagandan so‘ng, maxsus maktabgacha ta’lim tashkilotlari, ixtisoslashtirilgan yordamchi maktab va maktab-internatlarida, inklyuziv sinflarda, bolalar “Muruvvat” uylari; “Mehribonlik” uylari; sog‘liqni saqlash vazirligi tasarrufidagi muassasalarida; maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi tizimidagi idoralarda; O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi va tarmoq ilmiy-tadqiqot institutlarida; davlat boshqaruv organlari, maxsus maktabgacha va maktab ta’limining davlat va nodavlat muassasalarida, maktabdan tashqari ta’lim muassasalarida maxsus pedagogika fanlaridan zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalaridan foydalangan holda dars berish, O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi va tarmoq ilmiy-tadqiqot institutlarida, maxsus pedagogika muammolari bilan shug‘ullanuvchi tashkilotlarida kompleks masalalarni yechish huquqiga ega bo‘ladi.

1.2.3. 60112700-Maxsus pedagogika: oligofrenopedagogika ta'lim **yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining turlari:**

- *pedagogik;*
- *ilmiy-tadqiqot;*
- *ma'naviy-ma'rifiy;*
- *tashkiliy-boshqaruv.*

1.2.4. 60112700-Maxsus pedagogika: oligofrenopedagogika ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlarning kasbiy vazifalari.

60112700-Maxsus pedagogika: oligofrenopedagogika ta'lim yo'nalishi bo'yicha Milliy malaka ramkasining 6-malaka darajasi hamda bakalavr kasbiy faoliyatlarining sohalari, obyektlari va turlariga muvofiq bakalavriat bitiruvchisi quyidagi kasbiy vazifalarni bajarishga qodir bo'lishi lozim:

Pedagogik faoliyatida:

- **o'quv jarayonini rejalashtirish:** DTS va O'D larining maqsadlariga muvofiq o'quv reja ishlab chiqish, o'quvchilarning ehtiyojlari va qiziqishlaridan kelib chiqib o'quv dasturlarini moslashtirish, darsning aniq maqsad va natijalariga ko'ra dars rejasini ishlab chiqish, differensial yondashuv asosida dars shakllari va usullarini rejalashtirish, o'quv, namoyish va tarqatma materiallardan foydalanishni rejalashtirish;

- **ta'lim samaradorligini ta'minlash:** dars maqsadlariga ko'ra o'quvchilar imkoniyatidan kelib chiqib vazifalarni belgilash, dars mavzusiga mos namoyish va tarqatma materiallardan foydalanish, darsda vaqt taqsimotini to'g'ri rejalashtirish, ta'lim jarayonida AKTdan unumli foydalanish, o'quvchilarning o'zlashtirish natijalariga ko'ra darsni tashkil etish va ta'lim berishdagi yondashuvlarning samaradorligini tahlil qilish, o'quvchilarning ta'limiy maqsadlari va yosh xususiyatlariga mos keladigan o'qitish usullari va yondashuvlarni tanlash, o'qitishning faol usullaridan foydalanish, o'quvchilarning asosiy kompetensiyalari va hayotiy ko'nikmalarini rivojlantirishga yo'naltirilgan usullardan foydalanish, o'quvchilarning jamoaviy va loyixaviy ishlarini tashkil etisho'z-o'zini nazorat qilish ko'nikmalaridan foydalanish, o'quvchilarga differensial yordam berish, nazariya va amaliyot uyg'unligini ta'minlash, o'quvchilarni mustaqil fikrlash imkoniyatini yaratish, darsda motivatsiyaga erishish, sinfda samarali muloqotga erishish;

- **o'zlashtirishni baholash va qayta aloqani taqdim etish:** ta'lim natijalarini baholash uchun turli usul va vositalardan foydalanish, ta'lim natijalarini diagnostika qilish uchun turli usul va vositalardan foydalanish, ta'lim natijalarini taxlil qilish, dars rejasi va usullarini moslashtirishda tahlil natijalaridan foydalanish, baholash mezonlarini bilishi va amalda qo'llay olishi, mavjud muammolarni aniqlay olishi va taxlil qilish

- **tarbiyaviy faoliyatni tashkil etish:** tarbiyaviy ishlarning zamonaviy, interaktiv shakl va usullarini mashg'ulot hamda sinfdan tashqari ishlarda qo'llash, tarbiyaviy ishlarda o'quvchilarning jinsi, yoshi, madaniy va individual xususiyatlarini inobatga olishi, ta'lim muassasasining ustavi va ichki tartib qoiadalariga muvofiq o'quvchilar uchun aniq odob-axloq qoidalarini o'rnatish,

ijtimoiy sog‘lom muxitni yarata olish, o‘quvchilarda kognitiv faollik, mustaqillik, tashabbuskorlik, ijodkorlik fuqarolik pozitsiyasi, mehnatga layoqati, sog‘lom va xavfsiz turmush tarzi madaniyatini rivojlantirish

- **xavfsiz rivojlantiruvchi ta’lim muhitini yaratish va ta’minlash:** O‘quvchilar orasida o‘zaro hurmat muhitini yaratish, o‘quvchilarga sinf hayotida teng imkoniyatlar yaratsa, nizoli vaziyatlarda optimal yechimli qaror chiqara olishi, o‘quvchilar bilan individual ishlar olib borishi, zamonaviy ommaviy axborot vositalari dunyosida xavfsiz ishlashga yordam bera olish;

- **o‘z-o‘zini rivojlantirish va kasbiy o‘sish:** muntazam malaka oshirish kursaridan o‘tish, fanga oid adabiyotlar bilan tanishib, yangi bilimlarni amaliyotda qo‘llash, kasbiy faoliyat yuzasidan seminar va treninglarda ishtirok etish hamda tashkil etish, o‘zaro darslarda qatnashish, darslarni tahlil qilish, ochiq darslar o‘tkazish, kasbiy faoliyatda kerakli o‘zgarishlarni amalga oshirish;

- **hamkasblar va ta’lim oluvchilarning ota-onalari (ularning o‘rnini bosuvchi shaxslar) bilan hamkorlik o‘rnatish:** o‘quvchilarning ota-onalarini (ularning o‘rnini bosuvchi shaxslarni) ta’lim jarayoniga maktab hayotiga jalb qilish, o‘quvchilarning ota-onalarini (ularning o‘rnini bosuvchi shaxslarni) o‘quvchilarni rivojlanishi va ta’lim muhiti to‘g‘risida qaror qabul qilishda ishtirok etishga jalb etish, tarbiyaviy muammolarni hal qilishda va o‘quvchilarni hayotga tayyorlashda boshqa pedagogik xodimlar va mutaxassislar, jamoat tashkilotlari va bo‘limlari (Yoshlar ittifoqi) bilan hamkorlik qilish;

Korreksion-pedagogik:

- intellektida nuqsoni bo‘lgan bolalar uchun maxsus ta’lim muassasalarida tarbiyaviy ishlarning mazmuni, shakllari va metodlarini bilishi va ularni amalda qo‘llay olishi;

- intellektida nuqsoni bo‘lgan bolalar uchun maxsus ta’lim muassasalarida sinfdan tashqari ishlarning mazmuni, shakllari va metodlarini bilishi va ularni amalda qo‘llay olishi;

- inklyuziv ta’limni amalga oshirish maqsadida umumta’lim muassasalarida korreksion-pedagogik faoliyatni amalga oshirishni bilishi;

- inklyuziv ta’limga jalb etilgan intellektida nuqsoni bo‘lgan bolalar bilan ta’limiy, tarbiyaviy, korreksion-rivojlantiruvchi ishlarni olib borishi;

- intellektida nuqsoni bo‘lgan bolalar uchun maxsus ta’lim muassasalarida fanlarni o‘qitishning maxsus metodikalarini egallagan bo‘lishi;

- intellektida nuqsoni bo‘lgan bolalar bilan psixokorreksion ishlarning mazmuni, shakllari va metodlarni bilishi va ularni amalda qo‘llay olishi;

- aqli zaif, psixik rivojlanishi kechikkan bolalarda nutqning fonetiko-fonematik, leksik-grammatik tomonidagi, o‘qish va yozishdagi nuqsonlarni, duduqlanish va nutqning to‘liq rivojlanmaganligini bartaraf etish yuzasidan ishlarni olib borishni bilishi;

- rivojlanishida og‘ir va ko‘p nuqsonga ega bo‘lgan bolalar uchun ularning psixik va ijtimoiy rivojlanishini kompleks baholash asosida yakka rivojlantirish dasturini ishlab chiqish va amalga oshirishni bilishi;

- maktabgacha va maktab yoshidagi intellektida nuqsoni bo‘lgan bolalarni o‘qitishda o‘yin va interfaol texnologiyalarni qo‘llashni bilishi;

- tibbiy-ijtimoiy xizmat ko‘rsatish agentligi va sog‘likni saqlash tizimi tasarrufidagi muassasalarda (ilk yoshdagi bolalar uylari va bolalar “Muruvvat” uylari) korreksion-rivojlantiruvchi ishlarni tashkil etish uchun sharoit yaratish va bu ishlarni tashkil etishni bilishi;

- ixtisoslashtirilgan maxsus maktab va maktab -internatlarda mehnat ta’limini tashkil etish uchun sharoit yaratish va amalga oshirishni bilishi;

- rivojlanishida nuqsoni bo‘lgan bolalarni o‘qitish va tarbiyalash jarayonida himoya-pedagogik kun tartibini tashkil etishni, korreksion-pedagogik faoliyatni va boshqa ishlarni bolalarning psixik va jismoniy imkoniyatlarini e’tiborga olib sog‘lig‘ini mustahkamlashga qaratgan holda tashkil etishni bilishi;

-murakkab pedagogik vaziyatlar yuzaga kelganda ularni hal etish bo‘yicha ijodiy potensialga ega bo‘lishi, korreksion-pedagogik jarayonlarni, ta’limning mazmuni va metodlarini bolaning ehtiyojlaridan kelib chiqqan holda moslashtira olishi;

- tabiiy ofatlar va kutilmagan vaziyatlarda bolalar va o‘quvchilarning hatti-harakatlarini to‘g‘ri tashkil etishni bilishi kerak.

Diagnostik-maslahat:

- turli yosh bosqichlari va bolalar rivojlanishidagi turli xil nuqsonlarni psixologik-pedagogik va logopedik tashxis qilishning standartlashgan metodlarini, bolalarni tekshirishni to‘g‘ri tashkil qilishni va tekshirishdan olingan natijalarni yakka korreksion-rivojlantiruvchi dastur tuzish hamda bolani tegishli ta’lim muassasasiga yo‘naltirish maqsadida taxlil qilishni bilishi;

- korreksion-rivojlantiruvchi ta’sirni samaraliligini baholash maqsadida dinamik kuzatuvni amalga oshirishni bilishi;

- tibbiy-psixologik-pedagogik komissiya faoliyatini tashkil etishni bilishi;

- ota-onalarga bolada mavjud nuqsonlarning xususiyatlari va uning rivojlanish istiqboli haqidagi ma’lumotlar berishni, ularni korreksion-pedagogik faoliyat jarayoniga teng huquqli sheriklar sifatida jalb eta olishi;

- ilk yoshdagi bolalarni psixologik-pedagogik tomondan erta tashxis qilishni, ular uchun yakka korreksion-rivojlantiruvchi dasturni ishlab chiqishni bilishi kerak.

***Kommunikativ*:**

- psixik va jismoniy rivojlanishida nuqsoni bo‘lgan shaxslar va ularning oilasiga empatik va insonparvar munosabatda bo‘lishi;

- tashviqot ishlarini olib borishni, o‘quv-metodik ishlar bo‘yicha munoraza yuritishni, rivojlanishida nuqsoni bo‘lgan bolaning huquqlarini himoya qilishni bilishi;

- hamkasabalari va boshqa mutaxassislar bilan muloqot qilishni, rivojlanishida nuqsoni bo‘lgan bolani o‘qitish, tarbiyalash va reabilitatsiya qilish bo‘yicha jamoaning faol a’zosi sifatidagi maxsus pedagog (o‘qituvchi-oligofrenopedagog) uchun zarur bo‘lgan malakalarni egallagan bo‘lishi kerak.

Ilmiy-tadqiqot faoliyatida:

- ilmiy-tadqiqot institutlari va markazlarda ta’lim yo‘nalishlaridagi fanlar va ularni o‘qitish metodikasiga oid mavzularda tadqiqot olib borish;

- maxsus pedagogika fanlariga doir internet tarmog‘ida eng yangi ilmiy yutuqlar haqidagi ma’lumotlarni maqsadga yo‘nalgan holda qidirish va topish hamda amaliyotga bevosita tadbiq etish;

- maxsus pedagogika (oligofrenopedagogika) ta’lim yo‘nalishlaridagi fanlarga oid ilmiy to‘plamlar, mahalliy va chet el ilmiy-tadqiqot yutuqlarini o‘rganish;

- ilmiy-tadqiqot ishlanmalarini tayyorlash, soha adabiyotlari ekspertizasini amalga oshirishda qatnashish;

- ma’lumotlarni jamlash, qayta tayyorlash, mavzu bo‘yicha ilmiy ma’lumotlarni tizimli tahlil qilish;

- maxsus pedagogikaga oid tadqiqot natijalari va ishlanmalarini tatbiq etish qobiliyatlariga ega bo‘lishi kerak.

Ma’naviy-ma’rifiy faoliyatida:

– o‘quvchilarda mafkuraviy va axborot xurujlariga qarshi immunitetni yuzaga keltirish metod va texnologiyalarini bilishi;

– globallashuv sharoitida kechayotgan jarayonlarda axborot kommunikatsiya texnologiyalarining o‘rni va ta’siri haqida tushuntirish ishlarini olib borish;

Tashkiliy-boshqaruv faoliyatda:

– pedagogik va axborot texnologiyalardan foydalangan holda ta’lim jarayonlari monitoringi va sifatini baholash mexanizmlarini ishlab chiqish;

– jamoada ijtimoiy va ma’naviy-ma’rifiy ishlarni tashkil etish va boshqarish;

– fikrlar har xil bo‘lgan sharoitda to‘g‘ri qaror qabul qilish;

– bajarayotgan faoliyati bo‘yicha ish rejasini tuzish, nazorat qilish va amalga oshirilgan ishning natijalarini baholash qobiliyatlariga ega bo‘lish.

2. 60112700-Maxsus pedagogika: oligofrenopedagogika ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlarning kasbiy kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar

2.1. Umumiy kompetensiyalar:

- shaxsiy o'sishga intilishni shakllantirish va obyektiv baholash, shuningdek, ta'lim oluvchilarning intellektual rivojlanish darajasini oshirish ko'nikmalariga ega bo'lish;
- ijtimoiy va kasbiy vazifalarni hal etishda umumkasbiy va mutaxassislik fanlarning asosiy qoidalari va metodlaridan samarali foydalana olish;.
- ona tilida o'z fikrlarini tizimli va erkin bayon etish, ilmiy matnlar bilan ishlash, ommaviy nutq so'zlash uchun ona tili va chet tillaridan birida yozma va og'zaki nutq ko'nikmalarini egallaganlik;
- axborotni olish, saralash, saqlash va qayta ishlash metod, usul va vositalaridan foydalanish va mediasavodxonlik; global kompyuter tarmoqlar bilan ishlash ko'nikmalariga egalik.
- ilmiy tadqiqotlarni tashkil etish, ilmiy bilish yutuqlariga erishish tamoyillarini anglash;
- gigiena, mehnat muhofazasi va tashqi ta'sirlardan himoya qilish qoidalari talablariga muvofiq, sog'lom turmush tarzi ko'nikmalarini shakllantirishga qobiliyatlilik.

2.2. Kasbiy kompetensiyalar:

- o'quv-tarbiya jarayonini modellashtirish va uni ta'lim amaliyotiga tatbiq etish;
- ta'lim jarayoni subyektlarining birgalikdagi hamkorlikdagi faoliyati va shaxslararo o'zaro harakatini tashkil etish usullarini egallaganlik;
- turli yosh davrlarida insonning xulq-atvori va faoliyatini boshqarishning o'ziga xosliklari, psixik va psixofiziologik rivojlanishning maxsus qonuniyatlari hamda individual o'ziga xosliklarini hisobga olish vositalaridan foydlanish qobiliyatiga egalik; ota-onalar(yoki ularning o'rnini bosuvchi shaxslar) bilan munosabatga kirisha olish;
- ta'lim yo'nalishlari bo'yicha oliy ma'lumotli shaxslar egallashi lozim bo'lgan lavozimlarda mustaqil ishlashga;
- darslarda texnika xavfsizligini ta'minlash va laboratoriya tajribalarini xavfsiz o'tkazish;
- turli yosh guruhidagi bolalarning rivojlanishi, muloqoti, faoliyatini tashxis etish metodlaridan foydalanish qobiliyatiga egalik;
- kasbiy sohadagi muammolarni aniqlash va ularni hal qilishda samarali texnologiyalarni qo'llashga;
- intellektual faoliyatning tahlil, tarkib va boshqa metodlarini qo'llagan holda muammoni tadqiq etishga;
- kasbiy vazifalarni hal etishda turdosh sohaga doir bilimlarni integratsiyalashga;
- pedagoglik kasbining yuksak ijtimoiy ahamiyat kasb etishini tushunish, kasbiy etika tamoyillariga rioya qilish;

- inklyuziv ta'limga qadriyatli munosabatning tarkib topganligi; uzoq vaqt davolanishga muhtoj o'quvchilar bilan ishlash (gospital pedagogika) texnologiyasiga ega bo'lishi;

- alohida yordamga muhtoj bolalar bilan faoliyatda shaxsga yo'naltirilgan va individual-differensirlashgan yondoshuv asosida samarali korreksion-rivojlantiruvchi dasturlarni tanlash va amalga oshirishga;

- ta'lim oluvchilarga o'zgaruvchan mehnat bozori talablariga moslashuvchanlikka doir kompetensiyalarni rivojlantirishga yordam beradigan va faol fuqarolik pozitsiyasini shakllantirishga imkon beradigan natijaviylik va mobillikka yo'naltirilgan o'qitishga qobiliyatlilik.

2.3. Umumiy va kasbiy kompetensiyalarni egallashni ta'minlaydigan fanlar va amaliyotlarga qo'yiladigan talablar.

Talabalar umumiy va kasbiy kompetensiyalar, bilim va ko'nikmalarni egallashi o'quv rejasiga mantiqiy ketma-ketligida kiritiladigan **majburiy va tanlov** fanlarini o'zlashtirish, amaliyotlarni o'tashi hamda boshqa o'quv mashg'ulot va akademik vazifalarni bajarish yordamida amalga oshiriladi.

Majburiy fanlar – bakalavriat ta'lim yo'nalishi bo'yicha bevosita umumiy va kasbiy kompetensiyalarni egallashga qaratilgan, zarur tayanch bilim va ko'nikmalarni ta'minlaydigan fanlar majmuasidir.

Tanlov fanlari – ta'lim yo'nalishi doirasida ixtisoslashuvdan kelib chiqib chuqurlashtirilgan, qo'shimcha bilim berish, bevosita ixtisosligi uchun zarur kompetensiyalarni kengaytirishga xizmat qiladigan, shuningdek, qo'shimcha kvalifikatsiya olishga xizmat qiladigan, talabaning shaxsiy qiziqishlari, ijodiy yondashuvlari va iqtidorini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan fanlar majmuasidir.

Ta'lim yo'nalishi bo'yicha quyidagi amaliyotlar o'tkaziladi:

malakaviy amaliyot – umumkasbiy va ixtisoslik fanlaridan nazariy bilimlarni mustahkamlash va amaliy (ishlab chiqarish) jarayonlari bilan uyg'unlashtirish, tegishli amaliy ko'nikmalar, kompetensiyalar va malakalarni shakllantirishga qaratiladi;

Kunduzgi ta'lim shaklida taxsil oluvchi talabalarning 4+2 tartibdagi malakaviy amaliyoti 3-8 semestrlarda amalga oshiriladi. Bunda xaftaning 4 kunida nazariy va amaliy ta'lim, 2 kunda amaliyot o'tkaziladi.

2.3.1. 60112700-Maxsus pedagogika: oligofrenopedagogika ta'lim yo'nalishi uchun ajratilgan o'quv fanlari, bloklar bo'yicha o'quv yuklamalari:

O'quv fanlari bloklari va faoliyat turlarining nomlari	Kunduzgi ta'lim shakli uchun fanlarga ajratilgan soat	Kunduzgi ta'lim shaklida ajratilgan kredit
Majburiy fanlar	4440	148
Tanlov fanlari	1680	56
Malakaviy amaliyot	1080	36
jami	**7200**	**240**

2.3.2. 60112700-Maxsus pedagogika: oligofrenopedagogika bakalavriat ta'lim yo'nalishi bo'yicha ta'lim dasturining tuzilishi:

Fanning malakaviy kodi	O'quv fanlari, bloklar va faoliyat turlarining nomlari	Umumiy yuklama hajmi (soatda)	Umumiy yuklama hajmi (kredit)	semestri
	Majburiy blok	**4440**	**148**	
PSY1010	Umumiy psixologiya	300	10	1,2
O'EYT104	O'zbekistonning eng yangi tarixi	120	4	1
MSVAX105	Mediasavodxonlik va axborot madaniyati	150	5	1
O'RT106	Amaliy o'zbek (rus) tili	180	6	2
FAL104	Falsafa	120	4	1
OAVF105	Odam anatomiyasi va fiziologiyasi	150	5	2
OligoPsix106	Oligofrenopsixologiya	180	6	2
MutK105	Mutaxassislikka kirish	150	5	1
TSTO`111	Tasviriy san'at va texnologiyani o'qitish maxsus metodikasi	330	11	1,2
UmPed208	Umumiy pedagogika	240	8	3,4
InkT.GP204	Inklyuziv ta'lim. Gospital pedagogika	120	4	3
DIN204	Dinshunoslik	120	4	4
OligoPed105	Oligofrenopedagogika	120	4	4
MPedMPsix209	Maxsus pedagogika va maxsus psixologiya	270	9	3,4
MaxPedKA208	Maxsus pedagogikaning klinik asoslari	240	8	3,4
Logo208	Logopediya	120	4	3
OTO'MM310	Ona tili o'qitish maxsus metodikasi	300	10	5,6
MO'MM310	Matematika o'qitish maxsus metodikasi	300	10	5,6
PPDM305	Pedagogik-psixologik diagnostika	150	5	5
UTTVZY405	Uzluksiz ta'limdagi tendensiyalar va zamonaviy yondashuvlar	150	5	8
XusMet410	Xususiy metodikalar	300	10	7,8
MakOMTMM406	Maktabgacha oligofrenopedagogika va maktabgacha tarbiya maxsus metodikasi	180	6	7
ErTA405	Erta tashxis va abilitatsiya	150	5	7
	Tanlov blok	**1680**	**56**	3-8
	Malakaviy amaliyot	**1080**	**36**	2-8
	JAMI	**7200**	**240**	

2.4. Kvalifikatsiya:

Pedagog. Maxsus pedagog (o'qituvchi-oligofrenopedagog).

Bibliografik ma'lumotlar

UDK: 371.92

OKS 01.040.01

Tayanch so'zlar:

Davlat ta'lim standarti, malaka talablari, o'quv reja, kompetensiya, modul, kasbiy faoliyat sohasi, kasbiy faoliyat obyekti, maxsus pedagog, kompetensiya, ta'lim yo'nalishi, aqli zaiflik, korreksiya, nutq buzilishlari, kompensatsiya, reabilitatsiya, abilitatsiya, alohida yordamga muhtoj bolalar, aqli zaiflik darajalari, intellektual nuqsonlar, ruxiy rivojlanishning sustlashishi, og'zaki va yozma nutq buzilishlari, majburiy fanlar, tanlov fanlari, 4+2 amaliyot, kasbiy faoliyat turi, amaliyot, amaliyot obyekti, kadrlar sifati, yuklama, yuklama hajmi

Kelishuv varag‘i

Ishlab chiquvchilar, kelishilgan asosiy turdosh oliy ta’lim muassasalari hamda kadrlar iste’molchilari

ISHLAB CHIQILGAN:
Toshket davlat pedagogika universiteti

Rektori _____ A.Kirgizbayev

2023 yil «____» _____

M.O‘.

KELISHILGAN:

O‘zbekiston Respublikasi
Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy ta’limni rivojlantirish tadqiqotlari markazi

direktori _____ Sh.Yakubov

2023-yil «____» _____

M.O‘.

O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi huzuridagi Respublika ta’lim markazi

direktori _____ Sh.Sattorov

2023-yil «____» _____

M.O‘.

Jizzax davlat pedagogika universiteti

rektori _____ Sh.Sharipov

2023-yil «____» _____

M.O‘.

Guliston davlat pedagogika instituti

rektori v.b.

_____ A.Qalandarov

2023-yil «____» _____

M.O‘.

Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti 60112700-Maxsus pedagogika: oligofrenopedagogika ta'lim yo'nalishi bo'yicha malaka talablari va o'quv rejasining ishlab chiquvchilar, turdosh oliy ta'lim muassasalari va asosiy kadrlar iste'molchilari o'rtasida

KELISHUV DALOLATNOMASI

Toshkent sh. "___" _____2023-yil

Biz quyida imzo chekuvchilar – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi huzuridagi Respublika ta'lim markazi direktori Sh.Sattarov, Jizzax davlat pedagogika universiteti rektori prof. Sh.Sharipov, Toshkent davlat pedagogika universiteti rektori prof. A.Kirgizbayev birgalikda TDPUda ishlab chiqilgan quyidagi bakalavriat ta'lim yo'nalishining malaka talablari va o'quv rejasi mazmuni bilan tanishib chiqib, kelishuv haqida ushbu dalolatnomani tuzdik:

60112700-Maxsus pedagogika (Oligofrenopedagogika) bakalavriat ta'lim yo'nalishi.

Malaka talablari hamda o'quv rejani ishlab chiqilishida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 20-apreldagi "Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida" PQ-2909-son, 2017-yil 27-iyuldagi "Oliy ma'lumotli mutaxassislar tayyorlash sifatini oshirishda iqtisodiyot sohalari va tarmoqlarining ishtirokini yanada kengaytirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-3151-son, 2018-yil 5-iyundagi "Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish va ularning mamlakatda amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlarda faol ishtirokini ta'minlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-3775-son, 2022-yil 21-iyundagi "Pedagogik ta'lim sifatini oshirish va pedagog kadrlar tayyorlovchi oliy ta'lim muassasalari faoliyatini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-289-son hamda "Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti faoliyatini takomillashtirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-290-son Qarorlariga, shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi tomonidan 2021-yil 27-oktabrda hisobga olingan(hisob raqami 43) O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim vazirining 2021-yil 19-oktabrdagi "«Oliy ta'limning davlat ta'lim standarti. Asosiy qoidalar» O'zbekiston Respublikasining Davlat standartini tasdiqlash to'g'risida"gi 35-2021-son buyrug'i hamda oliy ta'lim sohasini tartibga soluvchi boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlar, shuningdek, xalqaro talablarga asoslangan.

Mazkur malaka talablari va o'quv rejalarining ishlab chiqilishida asosiy kadrlar iste'molchilari tomonidan qo'yilgan talablar ham inobatga olingan.

Ta'lim yo'nalishi bo'yicha malaka talablari o'quv reja va fan dasturlari xamda boshqa hujjatlarni yaratish uchun asos bo'lib hisoblanadi.

Ishlab chiqilgan malaka talablari va o'quv rejani o'rnatilgan tartibda tasdiqqa tavsiya etish mumkin.

Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi huzuridagi Respublika ta'lim markazi direktori **Sh.Sattarov**

Jizzax davlat pedagogika universiteti rektori, professor **Sh.Sharipov**

Toshkent davlat pedagogika universiteti rektori, professor **A.Kirgizbayev**